Raadsvoorstel

Onderwerp **Zaakid**	Meer voor Meerzicht 2035 (Ontwikkelperspectief) 2024-116673
Auteur	Ellen Perik +31793468336 e.e.perik@zoetermeer.nl
Gemeentesecretaris	Huykman, B.J.D.
Afdelingshoofd	Chi L. (Lon)
Portefeuillehouder	Wethouder Frinking
Medeverantwoordelijke(n)	Wethouder Velzen

Uiterste behandeldatum (+ reden)	
Programma(s)	Programma 7 Inrichting van de stad
Eerdere besluitvorming	Collegevoorstel Opdracht wijkverkenning Meerzicht d.d. 18 december 2018 Raadsmemo Wijkverkenning Meerzicht d.d. 19 december 2019 Collegevoorstel Programmaopdracht kwaliteitsimpuls Meerzicht d.d. 14 april 2020 Raadsvoorstel Beschikbaar stellen Schaalspronggelden (Strategische Agenda Zoetermeer 2040) 2022 en 2023 d.d. 21 februari 2022 Raadsvoorstel Sociaal innovatiefonds d.d. 21 februari 2022 Raadsvoorstel Gebiedsprogramma Meerzicht d.d. 19 december 2022 Motie 2406-11: Meer voor Meerzicht Toezegging 649: Ontwikkelperspectief Meerzicht
Samenvatting	Meer voor Meerzicht 2035 is een actiegericht plan voor de verbetering van de wijk Meerzicht in Zoetermeer. Dit initiatief is een samenwerking tussen verschillende partijen, waaronder de gemeente Zoetermeer, woningcorporaties (Vidomes, De Goede Woning, Stedelink), onderwijsinstellingen (Unicoz, OPOZ), en welzijnsorganisaties (inZet). Uiteraard werken we ook samen met andere partners in de wijk zoals VVE platform samen Meerzicht, Politie en gezondheidsorganisaties. Het plan moet leiden tot een duurzame, veilige en leefbare wijk door in te spelen op zowel sociaaleconomische, fysieke als leefbaarheids uitdagingen. Eind 2022 is het gebiedsprogramma Meerzicht opgestart waarin via een samenhangende aanpak wordt gewerkt aan de 4 hoofdoelen, te weten: 1) Toekomstbestendige woningen voor huidige en nieuwe bewoners 2) Een veiligere en leefbare wijk met ruimte voor jongeren om zich te ontplooien 3) Een sociaaleconomisch sterkere wijk 4) Een verbeterde woonomgeving voor bewoners en bezoekers. Meer voor Meerzicht 2035 (het ontwikkelperspectief) is de motor voor de integrale aanpak in Meerzicht. Het plan is opgebouwd in korte, middellange en lange termijn acties. Bovendien is het plan opgedeeld in vijf deelgebieden: de Bossenbuurt, Kop van de Waterbuurt, Hart van Meerzicht, Laagbouwbuurten en Meerzichtlaan. Waarbij de eerste drie buurten meer prioriteit hebben vanwege de stapeling van problematieken. Elk van deze deelgebieden heeft unieke uitdagingen en daarom worden oplossingen op maat geboden. Dit kan variëren van het

	aanpakken van sociaaleconomische problemen, het creëren van meer groen en ontmoetingsplekken of grootschalig onderhoud en verduurzaming van woningen. Op deze wijze wordt de aanpak opgesplitst in kleinere beheersbare deelgebieden, en is de voortgang van het ene deelgebied niet afhankelijk van het andere deelgebied. Voor de deelgebieden zijn/en worden separate voorstellen gemaakt met resultaten die bijdragen aan de gewenste effecten voor de wijkontwikkeling. Op deze manier wordt ook op een adequate manier invulling gegeven aan de motie 'Boek resultaten in Meerzicht'.
Bijlagen	Bijlage 1 Meer voor Meerzicht 2035 (Ontwikkelperspectief) Bijlage 2 Begrotingswijziging Bijlage 3 Verslag bewonersbijeenkomst Bossenbuurt september 2024 Bijlage 4 Verslag bewonersbijeenkomst Waterbuurt september 2024 Bijlage 5 INZICHT eerste editie november 2024

Raadsbesluit

Raadsvoorstel Meer voor Meerzicht 2035 (Ontwikkelperspectief)
2024-116673

De raad van de gemeente Zoetermeer;
Gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 12 november 2024

Besluit

1. Meer voor Meerzicht 2035 (Ontwikkelperspectief) vast te stellen.
2. Voor het uitvoeren van de uitvoeringsagenda voor de jaren 2025 tot en met 2028 een budget beschikbaar te stellen van € 20,1 mln.:
   a. Bijdrage aan de verbetering en verduurzaming van de woningen € 8,3 mln.
   b. Bewonersondersteuning (VVE's) via Volkshuisvestingsfonds € 0,8 mln.
   c. Wonen overig € 0,5 mln.
   d. Leefbaarheid en veiligheid € 0,6 mln.
   e. Extra inzet op sociaaleconomisch sterker € 0,3 mln.
   f. Kwaliteitsimpuls openbaar gebied via Volkshuisvestingsfonds € 1,4 mln.
   g. Verbeteren leefomgeving overig € 6,7 mln.
   h. Programmaorganisatie € 1,5 mln.
3. De kosten genoemd in besluitpunt 2 te dekken uit:
   a. De rijksbijdrage van het Volkshuisvestingsfonds voor de jaren 2025 tot en met 2028 van € 5,8 mln., een bijdrage van het bestaande budget Duurzaamheidsfonds van € 0,8 mln. een bijdrage van de reserve Fonds Zoetermeer 2040 van € 1,7 mln.
   b. De rijksbijdrage van het Volkshuisvestingsfonds voor de jaren 2025 tot en met 2028 van € 0,6 mln. en een bijdrage van de reserve Fonds Zoetermeer 2040 van € 0,2 mln.
      Een bijdrage van de reserve Fonds Zoetermeer 2040 voor de jaren 2025 tot en met 2028 van € 0,3 mln. en een bijdrage van woningbouwcorporaties € 0,2 mln.
      Een bijdrage van de reserve Fonds Zoetermeer 2040 voor de jaren 2025 tot en met 2028 van € 0,6 mln.
      Een bijdrage van de reserve Fonds Zoetermeer 2040 voor de jaren 2025 tot en met 2028 van € 0,3 mln.
   c. De rijksbijdrage van het Volkshuisvestingsfonds voor de jaren 2025 tot en met 2028 van € 1,0 mln. en een bijdrage van de reserve Fonds Zoetermeer 2040 van € 0,4 mln.
      Een bijdrage van de reserve Fonds Zoetermeer 2040 voor de jaren 2025 tot en met 2028 van € 6,2 mln. en bestaand budget € 0,5 mln.
      Een bijdrage van de reserve Fonds Zoetermeer 2040 voor de jaren 2025 tot en met 2028 van € 1,5 mln.
4. Voor de aanpak van het Bossenpark voor de jaren 2025 en 2026 een investeringsbudget van € 8,1 mln. beschikbaar te stellen, de rijksbijdrage van het Volkshuisvestingsfonds van € 1,9 mln. hierop in mindering te brengen en de investering in 50 jaar lineair af te schrijven op basis van rente van 2%.
   a. Voor de dekking van de kapitaallasten van het Bossenpark een egalisatiereserve te vormen van € 9,4 mln. en dit te dekken van uit de reserve Fonds Zoetermeer 2040
   b. Voor de kapitaallasten van het Bossenpark vanaf 2027 een budget beschikbaar te stellen van € 249.000 en de uitgaven te dekken vanuit een even hoge bijdrage vanuit de reserve dekking kapitaallasten.
5. Een bedrag ter hoogte van ca. € 48.000,- in de reserve beeldende kunst te storten ten behoeve van de ontwikkeling van een nieuw kunstwerk en dit te dekken vanuit de reserve Fonds Zoetermeer 2040.
6. Voor de eigen bijdrage van 30% deels gebruik te maken van bestaand budget van € 0,8 mln. duurzaamheidsfonds en € 0,5 budget Verbetering kwaliteit openbaar gebied en dit van programma 3 over te hevelen naar programma 7.

7. Voor de periode 2029 tot 2034 een bedrag van € 2,75 mln. te reserveren in de reserve Fonds 2040 als cofinanciering voor de bijdrage aan de verduurzaming van de woningen en openbare ruimte voor benodigde cofinanciering van het Volkshuisvestingsfonds.
8. De uit voorgenoemde besluiten voortvloeiende begrotingswijzigingen vast te stellen.
9. Motie 2406-11: Boek resultaten in Meerzicht als afgedaan te beschouwen.
10. Toezegging 649 als afgedaan te beschouwen.

Over onderdeel 2 tot en met 8 van dit besluit geen referendum mogelijk te maken, omdat het een begrotingswijziging betreft. Dit besluit treedt in werking twee weken na de bekendmaking daarvan. Tenzij over de overige onderdelen van dit besluit een inleidend verzoek tot het houden van een referendum wordt gedaan.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van de raad op 27 januari 2025

de griffier, de voorzitter,

drs. R. Blokland MCM drs. M.J. Bezuijen

Toelichting

Inleiding
De brede welvaart in de New Towns staat flink onder druk. Uit recent onderzoek blijkt dat ook Zoetermeer aantoonbaar achterop raakt bij de rest van Nederland.
In de Visie Zoetermeer 2040 is aangegeven dat de focus gelegd wordt op de wijken die kwetsbaar zijn. Meerzicht is de eerste prioritaire woonwijk die langs de lijnen van Zoetermeer 2040 wordt aangepakt. Reden hiervoor is dat de wijk zich kwetsbaar heeft ontwikkeld. Met name het hoogbouwgedeelte bevindt zich in een neergaande spiraal. Dat is zichtbaar in de wijk. Bewoners beschreven deze in de wijkverkenning van 2019 als sleets. De sociaaleconomische kracht is laag en de veiligheid staat onder druk. Een toekomstbestendig Meerzicht vraagt om ingrepen op sociaal, fysiek, economisch en veiligheidsgebied. Ingrepen op de verschillende domeinen kunnen elkaar versterken. Daarom wordt gewerkt met een gebiedsprogramma.

Eind 2022 is het gebiedsprogramma opgestart waarin via een samenhangende aanpak wordt gewerkt aan de 4 hoofdoelen die bijdragen aan de doelen van Zoetermeer 2040, te weten:
1. toekomstbestendige woningen voor huidige en nieuwe bewoners;
2. een veiligere en leefbare wijk met ruimte voor jongeren om zich te ontplooien;
3. een sociaaleconomisch sterkere wijk;
4. een verbeterde woonomgeving voor bewoners en bezoekers.

Er zijn al behoorlijk wat projecten en activiteiten gestart die zichtbaar invulling geven aan bovengenoemde hoofddoelen. Voorbeelden hiervan zijn:

Toekomstbestendige woningen
Start uitvoering verduurzaming VVE Zalkerbos; start bouw nieuwbouwproject Ikaros; modelwoning Bergenbuurt opgeleverd; vaststelling uitgangspunten nieuwbouw Oostergo; Beeldkwaliteitsplan laagbouw verduurzaming eengezinswoningen.

Veilige en leefbare wijk
Realisatie Krajicekveld met programmering; in Haagse Bos organiseren bewoners wekelijk activiteiten voor kinderen en volwassenen; het Fonteinbos is gestart met een buurtverbinder om bewoners beter met elkaar in contact te laten komen; De projectwoning Laveibos wordt ook ingezet voor wekelijkse activiteiten met bewoners.

Sociaaleconomisch sterkere wijk
Start project Preventie in de Praktijk; Foto van de wijk, jeugd, is opgeleverd. Schuldhulpmaatje bereikt ouders vanuit de basisschool de Regenboog om op een toegankelijke manier ouders te bereiken die moeite hebben met rondkomen, dit willen we uitbreiden op andere plekken in de wijk.

Een verbeterde woonomgeving
Start uitvoering Ons Blauwe Goud; Intentieovereenkomst met eigenaren winkelcentrum is gesloten; Route Savelsbos naar Westerpark verbeterd; Verloot je Zootje is uitgevoerd; Middenbermen op de Meerzichtlaan zijn omgevormd; op verzoek schouwen we met bewoners en pakken direct hun punten aan, zoals overhangende groen en vervuilde verkeersborden.

De gezamenlijke investeringen voor de komende 10 jaar bedraagt bijna 400 mln. waarvan de gemeente ongeveer 22 mln. bijdraagt.

Meer voor Meerzicht 2035

Om meer realisatiekracht te genereren voor het gebiedsprogramma, is in de afgelopen periode samen met belangrijke partners gewerkt aan het plan ‘Meer voor Meerzicht’ (bijlage 1). Hiermee

wordt een extra impuls gegeven aan de integrale aanpak voor Meerzicht. De aanpak voorziet in korte, middellange en lange termijn acties en projecten. Het plan is opgedeeld in vijf deelgebieden: de Bossenbuurt, Kop van de Waterbuurt, Hart van Meerzicht, Laagbouwbuurten en Meerzichtlaan.

Elk van deze buurten heeft unieke uitdagingen en daarom worden oplossingen op maat geboden. Dit kan variëren van het aanpakken van sociaaleconomische problemen tot het creëren van meer groen en ontmoetingsplekken. Op deze wijze wordt de aanpak opgesplitst in kleinere beheersbare deelgebieden en is de voortgang van het ene deelgebied niet afhankelijk van het andere deelgebied. Voor de deelgebieden zijn/en worden separate voorstellen gemaakt met resultaten die bijdragen aan de gewenste effecten voor de wijkontwikkeling. Op deze manier wordt op een adequate manier invulling gegeven aan de motie 'Boek resultaten in Meerzicht'.

Met dit raadsvoorstel willen we een verdere versnelling aanbrengen op het behalen van de vier hoofddoelen.

1. Toekomstbestendige woningen voor huidige en nieuwe bewoners

Met de toekenning van € 15,7 mln. uit het Volkshuisvestingsfonds hebben de ambities voor het verduurzamen van de hoogbouw in de Bossenbuurt, Waterbuurt en Hart van Meerzicht een flinke impuls gekregen (raadsmemo Toekenning Volkshuisvestingsfonds Subsidie derde tranche d.d. 15 mei 2024). Met dit geld kunnen VVE's makkelijker de verduurzamingsplannen financieel rond krijgen. Via een subsidieregeling die in Q1 2025 wordt afgerond, kunnen de eigenaren een aanvraag doen. Door middel van dit raadsvoorstel wordt de 30% cofinanciering aangevraagd, één van de randvoorwaarden die door het ministerie van Binnenlandse Zaken wordt gesteld bij de aanvaarding van dit subsidiebedrag. VVE's krijgen door deze subsidie de mogelijkheid om te investeren in extra kwaliteit van hun complex.

De verduurzaming van de VVE's ondersteunen we door de inzet van extra professionals en bewonersbegeleiding via het Energieloket.

Naast het toekomstbestendig maken van huidige woningen zijn er ook plannen voor uitbreiding van de woningvoorraad om zo in de wijk ook jongeren en ouderen goed te kunnen huisvesten. Naast de bestaande plannen aan het Oostergo, Westergo en Zalkerbos, zijn in dit plan ook verdere verdichting van het Hart van Meerzicht en de Meerzichtlaan opgenomen. Inmiddels is in het Hart van Meerzicht een begin gemaakt aan deze plannen, met een intentieovereenkomst met de eigenaren.

Corporaties zien verder mogelijkheden om hun bezit aan te passen voor andere doelgroepen en zo kunnen zij bijvoorbeeld in bestaand bezit meer ouderenwoningen realiseren. Verder zal de seniorenmakelaar ingeschakeld worden om de doorstroming verder op gang te brengen.

2. Een veilige en leefbare wijk

In veel flats in de Bossenbuurt, Waterbuurt en Hart van Meerzicht ontbreekt een sterke basis voor een hechte gemeenschap. Dit bemoeilijkt het samenleven. Dit rechtvaardigt een intensieve aanpak per flat, die samen met VVE's en woningcorporaties wordt ingezet. Deze zeer actieve benadering, van deur tot deur, wordt ingezet om te komen tot een basis waarbij bewoners elkaar om hulp durven te vragen en vertrouwen terugwinnen.

Dit gaat niet vanzelf en daarom willen we twee extra buurtverbinders inzetten. Zij zijn goed in staat om de diversiteit aan doelgroepen in de wijk te betrekken en te activeren. Welzijns- en culturele organisaties kunnen bewoners ondersteunen.

Op het Krajicekveld is een beperkte programmering gerealiseerd voor jongeren. Dat is te weinig om te voorzien in de behoefte van alle jongeren in de wijk. Juist in deze wijk waar de deelname

aan sportverenigingen laag is, is het bieden van extra mogelijkheden om te bewegen en te sporten voor jongeren essentieel. Daarbij komen we op een positieve manier met ze in contact en dat kan voorkomen dat ze afglijden naar criminaliteit. Daarom willen we extra sportcoaches inzetten in dit programma.

3. Een sociaaleconomisch sterkere wijk

Het project Preventie in de Praktijk is inmiddels vol aan de gang. Bewoners die met deze aanpak geholpen zijn, zijn positief. De aanpak wijkimpact jeugd staat in de startblokken. Beide aanpakken zijn een project uit het sociaal innovatiefonds en zijn ingezet in Meerzicht. Vanuit het perspectief van kansrijk opgroeien is het cruciaal dat we kinderen alle kansen bieden die noodzakelijk zijn om volwaardig deel te kunnen nemen aan de maatschappij en niet vroegtijdig af te glijden. Zo worden twee projecten die bewezen effectief zijn binnenkort ingezet.

In Meerzicht staat de bestaanszekerheid voor veel inwoners onder druk. Dit kan verschillende gezichten aannemen, van problemen met inkomen tot een gebrek aan toegang tot de juiste zorg. Daar willen we beter op inspelen door met onze aanpak aan te sluiten op de leefsituatie van bewoners en van daaruit te leren. Het gaat dan over het voeren van het juiste gesprek, op het juiste moment met de juiste houding. Daarbij zetten we extra vrijwilligers in die de drempels wegnemen om hier over het gesprek aan te gaan, omdat veel bewoners in deze wijk instituties niet vertrouwen.

Er zijn zorgen over kinderen die zonder toezicht op straat hangen. Daarom is extra inzet nodig voor kinderen onder de 12 jaar. Voor de kinderen die dit nodig hebben gaan we Kinderwerk aanbieden. Van daaruit bouwen we verder aan een passende ondersteuning. Een pilot op het Kerkenbos is een eerste stap om samen met de scholen, het jongerenwerk 12- en het wijknetwerk de vervolgstappen te verkennen.

4. Een verbeterde leefomgeving voor bewoners en bezoekers

Een gezonde woonomgeving met veel gebruiksmogelijkheden waar het prettig is om te verblijven en elkaar te ontmoeten. Het maakt niet uit wie we spreken; het Bossenpark en de directe omgeving van de flats roepen andere gevoelens op. Het is sleets en voelt onveilig.

Het doel is om de Bossenbuurt weer te transformeren tot een aantrekkelijke buurt waar mensen graag wonen en elkaar ondersteunen. Er zijn al verbeteringen doorgevoerd in het groen, zoals met de aanleg van Het Blauwe Goud. Maar er is meer nodig. De padenstructuur, de kwaliteit van het groen, de parkeerfaciliteiten, de veiligheid en de algemene ervaring kunnen verder worden verbeterd. De toekenning van het Volkshuisvestingsfonds biedt naast een impuls voor de verduurzaming ook een impuls voor de buitenruimte.

Bijna alle flats, uitzonderingen daargelaten, staan voor de uitdaging van verduurzaming. Dit biedt de kans om verschillende thema's en activiteiten te combineren, zoals het verbeteren van sociale interactie en de directe woonomgeving na verduurzaming. De voortgang en planning hangen vaak af van de mogelijkheden van het VVE-bestuur en de besluitvorming in de algemene ledenvergadering (ALV). Waar mogelijk wordt er ingezet op ontmoetingsruimten in de flats. In 2025 wordt in samenspraak met omwonenden en belanghebbenden een buitenruimteplan opgesteld. Op deze manier kan tijdig worden ingespeeld op de verduurzamingsplannen en kan de woonomgeving van een flat direct aangepakt worden na de verduurzaming. Voor het gehele Bossenpark ontstaat zo een slimme fasering.

In de laagbouwbuurten vindt verduurzaming en of vervangen van woningen op kleine schaal plaats. De straten in die buurten staan ingepland voor groot onderhoud; dit wordt zo georganiseerd dat wordt aangesloten op de verduurzaming of vervanging. Dat is dan ook het moment om ook gewenste verbeteringen door te voeren waardoor gebruik en behoefte goed aansluiten op elkaar.

Beoogd effect
Meer voor Meerzicht 2035 biedt een uitvoeringsgerichte aanpak voor het revitaliseren van de wijk. Door de samenwerking tussen de gemeente, woningcorporaties, welzijnsorganisaties en bewoners, kunnen we er samen voor zorgen dat Meerzicht in 2035 een wijk is waar mensen met plezier wonen, werken en recreëren. De combinatie van sociaaleconomische verbeteringen, verduurzaming en investeringen in de woonomgeving moet zo zorgen voor een prettige leefbare wijk met perspectief voor bewoners.

Voorstel/keuzemogelijkheden/risico's

1. Plan Meer voor Meerzicht 2035 vast te stellen.
2. Voor het uitvoeren van de uitvoeringsagenda voor de jaren 2025 tot en met 2028 een budget beschikbaar te stellen voor:
   a. Bijdrage aan de verbetering en verduurzaming van de woningen € 8,3 mln.
   b. Bewonersondersteuning (VVE's) via Volkshuisvestingsfonds € 0,8 mln.
   c. Wonen overig € 0,5 mln.
   d. Leefbaarheid en veiligheid € 0,6 mln.
   e. Extra inzet op sociaaleconomisch sterker € 0,3 mln.
   f. Kwaliteitsimpuls openbaar gebied via Volkshuisvestingsfonds € 1,4 mln.
   g. Verbeteren leefomgeving overig € 6,7 mln.
   h. Programmaorganisatie € 1,5 mln.
3. De kosten genoemd in besluitpunt 2 te dekken uit:
   a. De rijksbijdrage van het Volkshuisvestingsfonds voor de jaren 2025 tot en met 2028 van € 5,8 mln., een bijdrage van het bestaande budget Duurzaamheidsfonds van € 0,8 mln. een bijdrage van de reserve Fonds Zoetermeer 2040 van € 1,7 mln.
   b. De rijksbijdrage van het Volkshuisvestingsfonds voor de jaren 2025 tot en met 2028 van € 0,6 mln. en een bijdrage van de reserve Fonds Zoetermeer 2040 van € 0,2 mln.
      Een bijdrage van de reserve Fonds Zoetermeer 2040 voor de jaren 2025 tot en met 2028 van € 0,3 mln. en een bijdrage van woningbouwcorporaties € 0,2 mln.
      Een bijdrage van de reserve Fonds Zoetermeer 2040 voor de jaren 2025 tot en met 2028 van € 0,6 mln.
      Een bijdrage van de reserve Fonds Zoetermeer 2040 voor de jaren 2025 tot en met 2028 van € 0,3 mln.
   c. De rijksbijdrage van het Volkshuisvestingsfonds voor de jaren 2025 tot en met 2028 van € 1,0 mln. en een bijdrage van de reserve Fonds Zoetermeer 2040 van € 0,4 mln.
      Een bijdrage van de reserve Fonds Zoetermeer 2040 voor de jaren 2025 tot en met 2028 van € 6,2 mln. en bestaand budget € 0,5 mln.
      Een bijdrage van de reserve Fonds Zoetermeer 2040 voor de jaren 2025 tot en met 2028 van € 1,5 mln.
4. Voor de aanpak van het Bossenpark voor de jaren 2025 en 2026 een investeringsbudget van € 8,1 mln. beschikbaar te stellen, de rijksbijdrage van het Volkshuisvestingsfonds van € 1,9 mln. hierop in mindering te brengen en de investering in 50 jaar lineair af te schrijven op basis van rente van 2%.
   a. Voor de dekking van de kapitaallasten van het Bossenpark een egalisatiereserve te vormen van € 9,4 mln. en dit te dekken van uit de reserve Fonds Zoetermeer 2040
   b. Voor de kapitaallasten van het Bossenpark vanaf 2027 een budget beschikbaar te stellen van € 249.000 en de uitgaven te dekken vanuit een even hoge bijdrage vanuit de reserve dekking kapitaallasten.
5. Een bedrag ter hoogte van ca. € 48.000,- in de reserve beeldende kunst te storten ten behoeve van de ontwikkeling van een nieuw kunstwerk en dit te dekken vanuit de reserve Fonds Zoetermeer 2040.
6. Voor de eigen bijdrage van 30% deels gebruik te maken van bestaand budget van € 0,8 mln. duurzaamheidsfonds en € 0,5 budget Verbetering kwaliteit openbaar gebied en dit van programma 3 over te hevelen naar programma 7.

7. Voor de periode 2029 tot 2034 een bedrag van € 2,75 mln. te reserveren in de reserve Fonds 2040 als cofinanciering voor de bijdrage aan de verduurzaming van de woningen en openbare ruimte voor benodigde cofinanciering van het Volkshuisvestingsfonds.
8. De uit voorgenoemde besluiten voortvloeiende begrotingswijzigingen vast te stellen.
9. Motie 2406-11: Boek resultaten in Meerzicht als afgedaan te beschouwen.
10. Toezegging 649 als afgedaan te beschouwen.

Argumenten

1.1. Het plan geeft invulling aan de uitvoering van Meerzicht als prioritaire wijk in het kader van Zoetermeer 2040

In Zoetermeer 20240 is aangeven dat Meerzicht de eerste prioritaire wijk is. Dit plan draagt bij aan de gezamenlijk ambitie: In 2035 zijn bewoners in Meerzicht thuis in hun buurt omdat het er prettig wonen en samenleven is.

1.2. Er sprake is van een samenhangende aanpak

De opgave in Meerzicht en met name in enkele buurten zijn complex en uitdagend. Door samenhang te bewerkstelligen bereiken we meer effect. Het gevoel van onveiligheid hangt samen met meerdere aspecten zoals weinig binding met je buren of een onprettige leegomgeving.

1.3. Door de aanpak in deelgebieden ontstaat er passende aanpak per gebied die bijdraagt aan de overall ambitie voor de wijkontwikkeling

Dit geeft de mogelijkheid om onderscheidt te maken in tempo en intensiteit van de aanpak per buurt. Het brengt focus aan. Start waar de urgentie het grootst is. Het biedt de mogelijkheid om snel zichtbare resultaten te boeken.

1.4. Het een gezamenlijk plan voor de wijk Meerzicht betreft en de opgaven verder reiken dan alleen de gemeentelijke mogelijkheden

In de wijk Meerzicht moet flink geïnvesteerd worden door meerdere partijen. De woningbouwcorporaties en eigenaar-bewoners investeren in hun vastgoed. De basisscholen in de kinderen. De gemeente in de openbare ruimte en extra sociale- en leefbaarheidsinterventies. Bij alle partijen is er vertrouwen dat we met elkaar het verschil kunnen maken in Meerzicht en de samenwerking meerwaarde heeft. Er is brede commitment op dit plan.

1.5. Een langjarig commitment is noodzakelijk omdat veel van de gevraagde opgaven niet snel tot stand komen

De woningcorporaties zullen de komende 10 jaar veel investeren. Dit vragen we ook van de VVE's. Uitvoering geven en verder doorontwikkelen van de ingezette plannen, vragen om meerjarig commitment. Dat geeft vertrouwen naar de partners in de samenwerking. Dat geeft duidelijkheid naar bewoners.

2.1 Er is budget benodigd om de cofinanciering om het Volkshuisvestingsfonds in te kunnen zetten

Via het Ministerie van BZK is er een bijdrage van € 15,7 miljoen beschikbaar gesteld om te investeren in de wijk Meerzicht. Voorwaarde voor die investering is een cofinanciering van 30%. De bijdrage van het Volkshuisvestingsfonds komt met name ten goede aan eigenaar-bewoners (VVE’s) in de hoogbouw. Deze bijdrage helpt een VVE in het aanjagen van de verduurzamingopgave waar zij voor staan. Wij kunnen hen extra ondersteunen.

2.2 Er is budget benodigd om uitvoering geven aan de wijkontwikkeling Meerzicht
Om invulling te geven aan de uitvoering van het plan moeten er kosten worden gemaakt. De volgende bedragen worden aangevraagd:

a. Bijdrage aan de verbetering en verduurzaming van de woningen	€ 8,3 mln.
b. Bewonersondersteuning (VVE's) via Volkshuisvestingsfonds	€ 0,8 mln.
c. Toekomstbestendige woningen	€ 0,5 mln.
d. Leefbaarheid en veiligheid	€ 0,6 mln.
e. Sociaaleconomisch sterkere wijk	€ 0,3 mln.
f. Kwaliteitsimpuls openbaar gebied via Volkshuisvestingsfonds	€ 1,4 mln.
g. Verbeterde leefomgeving	€ 6,7 mln.
h. Programmaorganisatie	€ 1,5 mln.

2.3 Met dit budget stimuleert de gemeente andere partijen om ook te investeren in de wijk
Als de gemeente bereid is financieel het langjarig commitment af te geven, dan zijn andere partijen ook bereid om mee te doen. Sommige investeringen vallen ook samen; bijvoorbeeld de verduurzaming en de aanpak van omliggend openbaar gebied, dat versterkt elkaar.

3.1 Er is gedeeltelijke dekking van het volkshuisvestingsfonds
Op 14 mei 2024 was er een positieve uitslag op onze aanvraag en is voor de periode 2024-2034 € 15,7 mln. toegekend voor de ontwikkeling van de wijk. Met deze subsidie wordt de opgave in de deelgebieden Bossenbuurt, Hart van Meerzicht en Kop van Waterbuurt met betrekking tot het ondersteunen van de verduurzamingsopgave in VVE's hoogbouw aangejaagd. De planning is dat de subsidieregeling voor de VVE's van de Bossenbuurt begin 2025 opent. De gemeente heeft dit najaar nauw overleg met de besturen van de VVE's. Dit om een heldere en toegankelijke subsidieregeling te maken. De gemeente zal daarna met de investeringen in de buitenruimte daarop aansluiten. Voor de cofinanciering wordt een beroep gedaan op het Fonds Zoetermeer 2040. Waar dit mogelijk is wordt gebruik gemaakt van bestaand budget.

3.3 Kansen op gedeeltelijke verdere dekking voor uitgaven in de wijk
Het Rijk en de provincie hebben verschillende subsidieregelingen voor de ontwikkeling van woningbouw en de aanpak van verouderde woonwijken. Een voorbeeld hiervan zijn de Regiodeals. Wij zullen waar mogelijk extra subsidiemogelijkheden aanvragen en leveren inspanningen om kosten te verhalen op derden.

4.1 Een investeringsbudget van € 8,1 mln. beschikbaar te stellen voor de aanpak van het Bossenpark
Om een veilige en leefbare wijk te creëren wordt het Bossenpark aangepakt. Het groen wordt vernieuwd, speelplekken worden aangepakt, en de wandel en fietspaden worden extra verlicht. Het Rijk draagt € 1,9 mln. bij aan de realisatie van het park.

5.1 Om de aanvullende kosten te kunnen dekken wordt een egalisatiereserve gevormd
De egalisatiereserve wordt gevormd ter dekking voor de afschrijvings- en rentelasten van de investering voor het Bossenpark. Met de jaarlijkse bijdrage vanuit de reserve dekking kapitaallasten wordt de dekking voor het aanvullende benodigde subsidiebudget verkregen. De vorming van de egalisatiereserve gedekt vanuit de reserve Fonds Zoetermeer 2040.

6.1 Op de ontwikkeling in het Bossenpark is de verordening beeldende kunst van toepassing.
Dit betekent dat er als gevolg van de investeringen die onderdeel uitmaken van besluitpunt 4 sub c, een bedrag van € 47.915,- (1% van de kale bouwkosten) in 2026 gestort moet worden in de Reserve Kunst.

7.1 Voor de verantwoording en bewaking van de subsidie uitgaven is het wenselijk dat het budget onder de verantwoordelijkheid van het programma Meerzicht wordt gebracht.
Door het bestaande budget Duurzaam van € 0,8 mln. en de kwaliteitsimpuls € 0,5 mln. van programma 3 over te brengen naar het programma Meerzicht wordt de bewaking van de subsidie uitgaven geborgd.

8.1 Een bedrag van € 2,75 mln. als cofinanciering reserveren voor de periode 2029 tot en met 2034
Deze reservering is noodzakelijk om de totale cofinanciering voor het VHFonds in te kunnen zetten voor de gehele looptijd van die financiële bijdrage vanuit het Rijk. Deze garantie is nodig om VVE's ook na 2029 te kunnen blijven steunen in de aanpak van de verduurzaming en de verduurzaming zelf.

9.1 Motie 2406-11: Boek resultaten in Meerzicht kan worden afgedaan
Het plan Meer voor Meerzicht 2035 maakt inzichtelijk op welke wijze er gewerkt wordt in deelgebieden en waar de prioritiet ligt. Er is inzichtelijk gemaakt waar we nu al aan werken en welke resultaten er zijn behaald. Het plan gaat in op korte, middellange en lange termijn acties en projecten. Het is opgedeeld in vijf deelgebieden: de Bossenbuurt, Kop van de Waterbuurt, Hart van Meerzicht, Laagbouwbuurten en Meerzichtlaan.
Op deze wijze wordt de aanpak opgesplitst in kleinere beheersbare deelgebieden en is de voortgang van het ene deelgebied niet afhankelijk van het andere deelgebied.

10.1 Toezegging 649 om de raad het ontwikkelperspectief ter besluitvorming voor te leggen kan worden afgedaan
Dit raadsvoorstel heeft betrekking op het ontwikkelperspectief en daarmee kan de toezegging worden afgedaan.

<u>Kanttekeningen</u>
1.1 Betere balans bewerkstelligen middels het sturen op instroom vraagt om aanpassingen in de sociale huurvoorraad en dat raakt de hele stad
Het beter in balans brengen van de sociale huurvoorraad in de stad wordt verankerd in Woningbouw als aanjager. Dit is randvoorwaardelijk voor het verminderen van de sociale huurvoorraad in de Bossenbuurt, door bij mutatie de woningen duurder te verhuren en daarmee beschikbaar te maken voor andere doelgroepen. Indien er voor de corporaties geen zicht is op waar deze sociale huurwoningen kunnen worden gecompenseerd, dan schuilt daar een reëel risico dat de situatie blijft zoals het is.

1.2 VVE zijn erg divers en kunnen door de belangen van de achterban niet vooraf afspraken maken
VVE’s moeten de plannen om hun complex op te knappen en te verduurzamen voorleggen aan de ALV. Het risico is dat de plannen leiden tot hogere maandelijkse lasten waardoor ze hun achterban niet meekrijgen. We kunnen VVE’s niet dwingen te verduurzamen. We kunnen de VVE’s kaders meegeven voor de gewenste ontwikkeling. Op de kaders kunnen we op sturen, maar de realisatie en de fasering in de tijd hangt ook van factoren af die buiten de invloedsfeer van de gemeente liggen.

4.2 Het Bossenpark wordt aangepakt en opnieuw ingericht maar het ontwerp moet nog worden gemaakt
Uitgangspunt is dat het park volledig wordt opgeknapt en daarna aan de eisen van deze tijd voldoet. De randvoorwaarde daarbij is dat het areaal niet wijzigt, het onderhoudsniveau gelijk blijft op niveau C en dat daarmee het huidige budget voor onderhoud en beheer ook toereikend is voor het toekomstige onderhoud. Met de planvorming van het park zal hierbij rekening worden gehouden. Mocht blijken dat veranderingen wenselijk zijn en de bestaande budgetten daarvoor niet toereikend zijn zal hiervoor een afzonderlijk ter besluitvorming worden voorgelegd.

Financiën
Er zijn verschillende partijen die financieel bijdragen aan de wijkontwikkeling. De woningcorporaties nemen een groot deel van de investering voor hun rekening. Zij hebben tot 2035 een grote opgave om hun bezit te verduurzamen, het verbeteren van de uitstraling en geschikt maken van de doelgroep, verbeteren leefbaarheid en realiseren van nieuwbouw. De eigenaar bewoners van de hoogbouw die gezamenlijk aan de lat staan om ongeveer 1500 woningen te verduurzamen in 10 VVE's . Het Rijk draagt via het Volkshuisvestingsfonds bij. En de gemeente draagt bij op verschillende domeinen en middels cofinanciering.

Investeringen partners	
Eigenaarbewoners hoogbouw	€ 97.500.000,00
Woningcorporaties	€ 262.000.000,00
BZK voor 10 jaar	€ 16.695.000,00
Gemeente voor 4 jaar	€ 22.206.423,74
	€ 398.401.423,74

Voor de uitvoering van het plan is voor de periode 2025 tot en met 2028 € 28,1 mln. nodig. Hiervan wordt € 9,3 mln. gedekt vanuit het Volkshuisvestingsfonds (VHF) en € 1,3 mln. uit bestaand budget. Het restant van € 17,5 mln. betreft een investering van € 6,2 mln. en overige kosten € 11,3 mln. De overige kosten worden gedekt vanuit een bijdrage van de reserve Fonds Zoetermeer 2040. Het Fonds Zoetermeer 2040 bedraagt 105 mln. Er vinden diverse onttrekkingen plaats. De stand van de reserve Fonds Zoetermeer 2024 bedraagt in de programmabegroting 2025 voor begrotingsjaar 2029/2030 een totaal van € 70,34 mln. Onderliggend voorstel vraagt een totale onttrekking van € 23,47 mln tot 2035.

Wat	Nodig 2025-2028	Dekking VHFonds	Dekking bestaand budget	Restant
Exploitatie VHF:				
Wonen VHF, deel 1 Subsidie verduurzamen (1e deel)	810.000 8.347.000	567.000 5.843.500	 800.000 duurzaam	243.000 1.703.500
Kwaliteitsimpuls woonomgeving (VHF)	1.440.000	1.008.000		432.000
Subtotaal	*10.597.000*	*7.418.500*	*800.000*	*2.378.500*
Toekomstbestendige woningen *	269.000			269.000
Veilige en leefbare wijk	624.000			624.000
Sociaaleconomisch sterkere wijk	294.000			294.000
Verbeterde leefomgeving woonomgeving	6.726.000		500.000 kwaliteitsimpuls	6.226.000
Programmaorganisatie	1.498.000			1.498.000
Subtotaal	*20.008.000*	*7.418.500*	*1.300.000*	*11.289.500*
Investering (met VHF)				
Investering Bossenpark	8.144.000	1.924.000		6.220.000
Totaal	**28.152.000**	**9.342.500**	**1.300.000**	**17.509.500**

*seniorenmakelaar is incl. € 224.000,- bijdrage woningcorporaties

Voor de periode 2029/2034:

Wat	Nodig 2029-2034	Dekking VHFonds	Dekking bestaand budget	Restant
VHF:				
Wonen deel 2 Subsidie verduurzamen 2e deel	810.000 8.347.000	567.000 5.843.500		243.000 2.503.500
Totaal	**9.157.000**	**6.410.500**	**0**	**2.746.500**

Totaal	**37.309.000**	**15.753.000**	**1.300.000**	**20.256.000**

Recapitulatie:

1.Expl. VHFonds	19.754.000	13.829.000	800.000	5.125.000
2. Overige kosten gebiedsprogramma	9.411.000		500.000	8.911.000
3. Investering	8.144.000	1.924.000		6.220.000
Totaal	**37.309.000**	**15.753.000**	**1.300.000**	**20.256.000**

1. Exploitatie Volkshuisvestingsfonds

Vanuit de aanvraag voor het Volkshuisvestingsfonds is met 30% cofinanciering vanuit de gemeente in totaal € 22,5 miljoen beschikbaar voor de uitvoering van de activiteiten. Het Rijk vergoed hiervan € 15,7 mln. (70%) en de gemeente € 6,7 mln. (30%). Het zijn drie soorten uitgaven: ondersteunende uitgaven voor inwoners op het gebied van wonen, een bijdrage in de investeringen van woningeigenaren en uitgaven voor een kwaliteitsimpuls in het openbaar gebied en voorbereidingskosten.

Toekomstbestendige woningen (ondersteuning inwoners)

De inwoners worden afzonderlijk ondersteund via een begeleider en kunnen daarnaast terecht bij een VVE loket waarbij de bewoners uitleg krijgen over de beschikbare subsidie. De kosten bedragen € 1,6 mln. en de bijdrage van het Rijk € 1,1 mln. De gemeentelijke bijdrage bedraagt € 0,5 mln. en wordt gedekt vanuit een bijdrage van het fonds Zoetermeer 2040. De uitgaven worden voor 50% in de periode 2025/2028 € 0,8 mln. verricht en voor 50% in de periode 2029/2034 € 0,8 mln.

Subsidie verduurzaming

De particuliere woningbouweigenaren verrichten gezamenlijk een investering van ongeveer € 90 mln. in de verbetering en verduurzaming van de hoogbouwflats.
Via de subsidieaanvraag bij het Volkshuisvestingsfonds wordt een klein deel van die kosten voor verduurzaming namelijk ongeveer € 16,7 mln. in totaal € 11,7 mln. (70 %) gedekt. Voor de overige 30% van € 5 mln. wordt een beroep op de gemeente gedaan. Voor de dekking van het gemeentelijke deel komen de middelen van het programma voor de energietransitie € 0,8 mln. en de reserve Fonds 2040 € 4,2 mln. In gespikkeld bezit draagt de woningbouwcorporatie zelf bij in de verduurzaming en kan geen beroep doen op het VHFonds.

De uitgaven worden voor 50% in de periode 2025/2028 € 8,347 mln. verricht en voor 50% in de periode 2029/2034 € 8,347 mln.

Uitgaven openbaar gebied

De gemeente verricht ook uitgaven in het gebied. Het openbaar gebied in het Hart van Meerzicht wordt aantrekkelijker gemaakt en de kwaliteit van de woonomgeving wordt vergroot. Totaal € 1,4 mln. Het Rijk vergoed 70% € 1,0 mln. De gemeente 30% € 0,4 mln.

De uit de kosten voortvloeiende onderhoud- en beheerkosten worden gedekt vanuit bestaande budgetten. Het areaal wordt niet vergroot en er vindt geen kapitaalvernietiging van bestaande investeringen plaats.

2. Overige kosten wijkontwikkeling
Voor de uitvoering van het plan Meer voor Meerzicht worden de volgende uitgaven verricht voor 2025-2028 van in totaal € 8,9 mln.:

De post toekomstbestendig wonen bestaat uit de inzet van een derde seniorenmakelaar en kosten voor het vestigen van voorkeursrechten. De seniorenmakelaar betreft de netto inzet van de gemeente na bijdrage van de woningcorporaties (50%).
De onderdelen sociaaleconomisch sterker en veiligheid en leefbaarheid bestaan uit kinderwerk en uitleg over schulden op scholen (schuldhulpmaatje) € 0,294 mln. en de inzet van een buurtverbinder, sportcoaches en inzet Wijck € 0,624 mln.

De kwaliteitsimpuls in de openbare ruimte komt boven op de reguliere inzet in het gebied. Door het extra budget kan in worden gezet op een hogere kwaliteit dan waarvoor momenteel regulier budget in de programmabegroting is opgenomen. De kwaliteitsimpuls wordt ingezet voor aanpassingen aan de Berglaan, Oostergo, Westergo, de Koepeltjesbuurt en de Bergenbuurt.

De uitgaven van de kwaliteitsimpuls worden deels gedekt vanuit de via het coalitieakkoord toegekende extra middelen. Hiervoor is gedurende 4 jaar van de collegeperiode € 1,5 mln. per jaar beschikbaar gesteld. Omdat de programmering van dit extra budget voor de gehele stad is en voor een belangrijk deel al is vastgelegd, bedraagt de bijdrage vanuit dit budget € 0,5 mln.

Het restant van € 6,2 mln. wordt gedekt uit een bijdrage van de reserve Fonds 2040. Het onderhoudsniveau blijft op niveau C en er wordt geen areaal toegevoegd.

Voor de programmaorganisatie is de komende 4 jaar € 2,1 mln. nodig. De programmaorganisatie bestaat uit de programmamanager en een klein kernteam. Voor 2025 en 2026 is hiervoor al € 0,6 mln. in de programmabegroting opgenomen zodat nog een bedrag van ca. € 1,5 mln. benodigd is.

3. Investering Bossenpark
Het Bossenpark wordt aangepakt en opnieuw ingericht. De kosten hiervan bedragen € 8,1 mln. Het Rijk vergoed hiervan € 1,9 mln. De investering (uitgaven min rijksbijdrage) wordt in 50 jaar lineair afgeschreven tegen een rentepercentage van 2%. De kapitaallasten (rente en afschrijving) worden gedekt vanuit de reserve dekking kapitaallasten. Hiervoor is € 9,4 mln. nodig. De reserve wordt gevormd vanuit een bijdrage van de reserve Fonds Zoetermeer 2040.

Ook hier geldt dat het onderhoudsniveau gelijk blijft op niveau C. We gaan er daarmee vanuit dat de kosten voor het onderhoud- en beheerkosten gedekt worden vanuit bestaande budgetten. Het areaal wordt niet vergroot en er vindt geen kapitaalvernietiging van bestaande investeringen plaats.

Reserve beeldende kunst
In de reserve beeldende kunst wordt op grond van de interne regelgeving een bedrag van € 47.915 gestort. De kosten van de storting worden gedekt vanuit een bijdrage van de reserve Fonds Zoetermeer 2040.

De subsidie van het Volkshuisvestingsfonds betreft een rijksubsidieregeling waarover via de SiSa-systematiek (single information single audit) verantwoording moet worden afgelegd en waarover via een door het rijk opgelegd controleprotocol moet worden uitgevoerd. Naast de

sisa-verantwoording wordt er bij deze regeling ook gebruik gemaakt van een monitoringsformulier dat eenmaal per kalenderjaar door de gemeente dient te worden ingevuld.

Controleprotocol
Niet van toepassing.

Participatie en Communicatie
Na het vaststellen van het gebiedsprogramma eind 2022 is gezamenlijk een kader voor communicatie en bewonersparticipatie gemaakt. We zijn met actieve bewonerscommissies, waaronder huurdersraden en VVE's, regelmatig het gesprek aangegaan. We blijven deze bijeenkomsten herhalen. Ze vinden minimaal twee keer per jaar plaats. Het VVE Platform Samen Meer Zicht is opgericht door enkele actieve VVE-besturen en wordt ondersteund door de gemeente.

Binnen de wijkprogrammering 'Wijkimpact jeugd Meerzicht' worden structurele wijkbijeenkomsten georganiseerd door de gemeente met bewoners (ouders en jongeren) en professionals om de effecten van ingezette interventies te monitoren en evt. aan te passen.

De digitale nieuwsbrief wordt verspreid wordt onder ruim 1000 bewoners uit de wijk.
We hebben een serie interviews met actieve bewoners uit de wijk, de zogenaamde 'Parels van Meerzicht'. Deze bewoners dragen bij aan de wijk door hun inzet, zijn positief over de wijk, en kunnen ons waardevolle feedback geven.
Het digitale Meerzichtpanel is gestart en kent 400 deelnemers uit de wijk.

Beeldmerk en slogan
De eerste vraag aan het digitale Meerzichtpanel was het maken van een keuze voor het beeldmerk en de slogan.

MEERZICHT

Samen wonen, samen leven

Participatie per deelgebied en of project
We ontwikkelen per deelgebied een specifiek participatieplan. Dit plan zal gericht zijn op het voeren van effectieve gesprekken op het juiste moment. Bijvoorbeeld met inwoners, professionele en vrijwilligersorganisaties, en bestuurders. Het blijkt namelijk niet zinvol om het ontwikkelperspectief in zijn geheel voor te leggen aan alle inwoners van Meerzicht. Belangrijke redenen daarvoor zijn:

1. Inwoners voelen zich meestal betrokken als onderwerpen en thema's zich in hun directe persoonlijke leefomgeving afspelen.
2. Mensen willen vooral betrokken zijn bij zaken waarvan ze weten dat er op korte termijn iets mee gebeurt. Actuele onderwerpen, zoals de ontwikkelingen rond het winkelcentrum Hart van Meerzicht, trekken nu al verschillende partijen aan.
3. Tot slot is niet elk onderwerp geschikt om met iedereen te bespreken. Het kan zijn dat je juist met jongeren in gesprek wilt over wat zij nodig hebben in de buurt. Of dat je met ouderen wilt praten hoe zij prettig in de wijk kunnen blijven wonen.

Uitgangspunt is dat er participatie plaatsvindt. Als het niet kan bijvoorbeeld bij een strategische aankoop zullen wij hier op het juiste moment wel over informeren.

Duurzaamheid
Dit plan is tot stand gekomen in nauwe samenwerking met team Energietransitie. Het voldoet aan de door de raad vastgestelde doelen en ambities van het Programma Energietransitie. Het in 2023 opgerichte VVE-loket Zoetermeer speelt een belangrijke rol in de uitwerking. Er is goed overleg met de besturen van de VVE's via het VVE-Platform 'Samen Meer Zicht'.

Toegankelijkheid en bruikbaarheid voor gehandicapten
Bij alle uitvoeringsplannen die volgen uit dit plan zal er getoetst worden op toegankelijkheid. Toegankelijkheid is belangrijk voor de bebouwde omgeving en de openbare ruimte. In de openbare ruimte zal hier extra aandacht voor zijn. In gesprek met VVE's en woningcorporaties zullen we dit thema nadrukkelijk meenemen en hen aansporen om de toegankelijkheid in gebouwen te optimaliseren.

Rapportage en evaluatie
De raad wordt via de Voorgangsrapportage twee keer per jaar geïnformeerd over de voortgang. De voortgang betreft voortgang op het proces van de afzonderlijke projecten en deelgebieden en de resultaten in de die projecten, deelgebieden en of activiteiten. In 2027 stellen we een effectenrapportage op voor de complete wijkontwikkeling en herhalen dat om de twee jaar.